

Zondag 10 januari 2021

Inleiding op de viering

Hartelijk welkom U allen thuis bij deze viering. Fijn dat we zo verbonden toch kunnen vieren. Het is vandaag het feest van de doop van de Heer. We horen in het evangelie hoe Jezus gedoopt wordt. In het verband met die doop zou ik u het liefst nu allemaal willen laten opstaan van uw stoel om even naar de keuken te lopen om daar uw rechterhand onder de kraan te steken en dan een kruisteken te maken met uw vochtige hand. Een paar druppels water aan uw vingers, die u hopelijk aan de doop doen denken en dan ons kruisteken maken:

In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest.

Ter herinnering aan uw doop, aan onze doop. Maar als we dat doen, dan zijn we elkaar even kwijt, en dat lijkt me niet handig.

De doop door Johannes is het begin van Jezus openbare optreden. In het evangelie van Marcus is het zelfs zo ongeveer het eerste wat we over Jezus horen. Op het opschrift van het evangelie na, valt de naam Jezus niet tot op het moment dat Hij voor Johannes staat om gedoopt te worden. Hiermee, met die doop, begint het allemaal. En dat is wat we vieren vandaag, Dat Jezus de moed had om zich te laten dopen door Johannes en te beginnen aan een gevaarlijk leven.

Overweging

Vandaag is mijn jongste petekind jarig. Marloes, zo heet ze, wordt vandaag 25, een kwart eeuw oud alweer. Ik ben apetrots op haar. Ze is een vechter, weet wat ze wil, gaat haar eigen weg en is ontroerend trouw aan de mensen van wie ze houdt.

Als kind kwam ze regelmatig logeren en ze is nog steeds goed bevriend met mijn dochters. Soms, heel soms, heb ik haar wel eens verteld dat ik trots op haar ben. Vaker nog heb ik het gezegd tegen haar moeder of haar vader. Sommigen van u denken nu vast meteen: zoiets kan je niet vaak genoeg zeggen, laat je geliefden vooral weten dat je van ze houdt, dat je trots op ze bent en waarom.

Daar ben ik het hardgrondig mee eens, -en Marloes krijgt dus ook post van mij- maar dat is natuurlijk mede te danken aan het feit dat ze vandaag jarig is.

Ik bedoel maar, je hebt soms een aanleiding nodig om zoiets te zeggen, een verjaardag, een behaald diploma, soms zelfs een ruzie, die je weer goed maakt. Je zegt niet zo gemakkelijk zomaar in het wilde weg op een mooie zondagochtend: wat ben ik trots op jou. Bovendien moet het ook ergens op slaan, je kan alleen maar trots zijn op iemand als je weet wat iemand presteert, als je iemand kent. Om werkelijk trots te kunnen zijn moet je iets weten over iemand, moet je iemand kennen.

Kennen, zoals we net gehoord hebben in die prachtige psalm 139:
*Ken je mij, wie ben ik dan,
weet jij mij beter dan ik?*

Ik vind dat zo'n mooie vraag. Het is een vraag aan iemand die van je houdt; alleen iemand die met liefdevolle ogen naar je kijkt weet jou beter dan jijzelf. Ziet jou beter dan jijzelf. Precies daarom vind ik het feest van de doop zo mooi.

Wij vieren heel veel als we een kindje dopen.
We zijn dankbaar voor de geboorte van een kind,
we nemen het kind op in de gemeenschap
we zetten het kind op de weg van Jezus
we vragen om Gods steun bij het opgroeien van dit kind,
en we belijden dat we geloven in de opstanding.
Maar bovenal vieren we dat het kindje geliefd is, geliefd door God en door mensen.

Je hebt de doop helemaal niet nodig om geliefd te zijn door God, God houdt toch wel van je, ook als je nooit in de kerk komt, als er nooit water over je hoofd zal vloeien. De profeet Jesaja heeft helemaal gelijk: Gods wegen zijn echt anders dan de menselijke wegen, Gods gedachten zijn anders dan wij mensen kunnen denken. Wij, mensen, hebben bedacht dat je de doop nodig hebt om bij de gemeenschap bij de kerk te horen. Voor ons is de doop een initiatierite. pas daarna kan je te communie, pas daarna kan je in de kerk trouwen, pas daarna kan je de Geest ontvangen in het vormsel.

Dat zijn menselijke gedachten. Maar om Gods geliefde kind te zijn hoef je je helemaal niet te laten dopen, Je bent gewoon Gods geliefde zoon of dochter. De doop is echter wel één van de gelegenheden waarbij we dat weer eens hardop uitspreken: God houdt van jou: Jij, ja jij bent Gods geliefde kind. En dat is een goede zaak. Dit soort dingen moeten je soms expliciet maken.

Laten we even naar het evangelie van vandaag gaan. Wat Johannes de doper daar staat te doen, in de rivier de Jordaan, op de grens tussen woestijn en bewoonde wereld is iets anders dan onze doop. Johannes had niet een hele reeks van dingen die hij wilde uitdrukken met zijn doop. Er was eigenlijk maar één ding: Hij wilde mensen oproepen tot bekering, tot ommekeer. De doop van Johannes was een doopsel van bekering, eerder een soort van biecht dan een doop zoals wij die kennen: waarmee je lid wordt van een kerk of groep of waarmee je je dankbaarheid uitdrukt voor je bestaan.

Je zou ook kunnen zeggen: Dat doopsel van bekering was meer iets van de mensen richting God, -je liet je dopen als teken dat je je aan Gods geboden wilde houden- dan van God richting de mensen.

Er is weinig reden om te veronderstellen dat Jezus met een andere motivatie naar de Jordaan kwam dan alle andere mensen die er waren: Hij kwam dus om zich te bekeren, zich tot God te keren en aan te geven dat Hij een leven wilde leiden dat God welgevallig was.

Was Jezus dan een zondaar die zich bekeren moest? Ik moet eerlijk zeggen dat ik daar geen antwoord op heb. Ik weet niet of Jezus ook echt zondigde. Maar wat ik wel weet is dat er een moment in zijn leven gekomen is waarop Hij besloot: Nu ga Ik helemaal voor God. Nu stop ik met timmeren en zagen, en ga ik de mensen vertellen over het Koninkrijk van God. Of er van bekering sprake is, weet ik daarmee niet, maar in ieder geval wel van ommekeer. Jezus gaf zijn leven een nieuwe betekenis. En om dat te markeren laat Hij zichzelf dopen door Johannes. En dan, op dat moment geeft God antwoord. Jezus hoort een stem die zegt: 'Jij bent mijn Zoon, mijn veelgeliefde; in jou heb Ik welbehagen.' Wat betekent dat?

In de titel van Zoon van God zien we een ontwikkeling. Al in het Oude Testament horen we dat zowel individuen als groepen Zoon van God worden genoemd. Dan wordt er bedoeld dat de betrokken persoon, bijvoorbeeld koning David, of groep, bijvoorbeeld het volk Israël, door God uitverkoren is. Zoon van God is een uitdrukking van uitverkiezing en toepasbaar op verschillende mensen.

In de Hellenistische wereld kende men de titel: Zoon van God ook. Dan werd de titel gebruikt voor mensen die half god, half mens waren, zoals de keizers.

De Christenen gingen nog een stap verder. Volgens het Nieuwe Testament is er maar één Zoon van God en dat is Jezus. We vinden dat het eerst terug bij Paulus, maar het geldt ook zeker in het evangelie van Marcus en nog verder uitgewerkt in het evangelie van Johannes. Bij de evangelist Johannes horen we dat de Vader en de Zoon één zijn en zegt Jezus van zichzelf: "Wie mij ziet, ziet de Vader."

De stem uit de hemel die Jezus hoort zegt dus veel meer dan wij uit spreken tegen onze dopelingen: de baby of de volwassene die wij dopen is een kind van God en o.a. dat viert we in de doop. Jezus is niet alleen een geliefde Kind van God, zoals wij allemaal, Jezus is ook een uitverkoren Kind van God. De neerdaling van de heilige Geest onderstreept dit nog eens. Het feest van vandaag herinnert ons dus aan onze eigen doop. Maar tegelijk zet dit feest Jezus apart, als de meest bijzondere mens die er ooit was als de mens die ons uitzicht bood op God de Vader.

Amen.

Pastor Wies Sarot